

نظری در باره طرح پردیسان^۱

دکتر محمد جواد میدندی نژاد

در پردیسان تمامی تاریخ کره زمین در پهنه کهکشانها^۲ تنوع حیات وحش، گیاهان و دگرگونیهای فیزیکی وزمین شناختی و نقش آنان در محیط و کنشهای متقابل میان او و طبیعت و تحول او در ادوار مختلف تاریخ و تفاوت فرهنگها به نمایش گذاشته می شود، زیرا این مرکز متعهد است فعالیت های حفاظتی محیط زیست، پژوهش، تعالی فکری و اخلاقی و تفریح و تفرج را در یکجا متمرکز سازد.

عزم ایران برای ایجاد پردیسان دز شرایط کنونی بسیار بهنگام است، زیرا حفاظت محیط زیست شعاری جهانی شده است و شناخت محیط بطور جامع برای هر انسانی از وظایف اولیه اوست.

طرح را گروهی کارشناس ایرانی و خارجی نوشته اند و مزایای آن عبارتست از:

- (۱) - پردیسان، طرح جامع پارک طبیعت در تهران، تهیه شده توسط مهندسان مشاور ماندالای والاس، مک هارگ رابرتس و ناد برای دولت شاهنشاهی ایران، سازمان حفاظت محیط زیست در سال ۲۵۳۴، متن انگلیسی - شماره ۱۵ - ۱۸۸ - ۷۵ - در کتابخانه کنگره امریکا ثبت شده است.
- (۲) - این مقاله با استفاده از طرح جامع مزبور فراهم شده است.

فهرست مندرجات

مقدمه

رسالت

تجربه

مفهوم و طرح

برنامه

مقدمه

طرحی است عظیم ناظر بر کلیه عوامل زیست محیطی محیط زیست طبیعی و ساخته - ونیرو گرفته از دیدگاهی میهن نگر و برخوردار از جهان بینی که " تنها یک کره خاک وجود دارد " و کره خاک در بیکران کیهان از موقعیتی ویژه برخوردار است. پردیسان نهادی است که مفهوم شعار گفته شده بالا را بصورت پیامی بسیط، آگاهی همگان را فرامی گیرد. این نهاد و برگزیده تمامی ویژگیهای باغهای گیاه شناسی جانور شناسی و موزه های مختلفی است که در قرون اخیر فراهم شده است. ویژگی آن اتکاء و استواری بر مبانی و اصول زیست محیطی است. بر جامعیت و طبیعت گرایی ناشی از تحولات ربع قرن اخیر است.

- ۱- یک نهاد چند کاره است برای تفریح توأم با آموزش ، پژوهش و حفاظت
- ۲- بزرگترین مرکز پژوهش ایران خواهد شد
- ۳- مراکز استقرار آزمایشگاههای سازمان حفاظت محیط زیست خواهد بود .

رسالت

- ۱- شناساندن تاریخ ایران که در واقع تاریخ سیر تمدن است .
 - ۲- شناخت اینکه علیرغم " مهد تمدن بودن " اینک چه ارزشهایی را می توان از تکنولوژی غرب به عاریت گرفت .
 - ۳- شناساندن همسازی با طبیعت از جمله شناخت چگونگی همسازی ایرانیان با طبیعت از راساختن باغ ایرانی در دل بیابان سوزان .
 - ۴- شناساندن رسالت باغ ایرانی - انقلاب صنعت آب رسانی قناتی که در قلمرو برهوت و مناطق بی آب ، شیوه های آبیاری جدیدی را آفرید و به عنوان نمودی از مظهر قدرت باقی ماند .
- پردیسان به دیدگاه معنوی انسان ، یعنی وحدت انسان و طبیعت ، تکیه می کند ، برای نمایش ، همه علوم و فنون مربوط به محیط زیست باید گرد هم آیند و دانشمندان و کارشناسان دیسیپلین های مختلف علمی ، مهارتهای خلاقه خود را بنمایش بگذارند ، زیرا کره زمین یکی است و اختلاف آن ناشی از علم و زبان است و مسائل انسان را فقط با پیوند دوباره دانش می توان پاسخ گفت . نگرش مزبور متوجه بوم شناسی است و باید به مفهوم همسازی بپردازد . همسازی در محیط فیزیکی رخ می دهد - پس به علوم فیزیکی نیاز هست ، لکن همسازی متوجه انسان و طبیعت است و

همسازی فرهنگی نباید از همسازی زیستی که لازمه ادامه حیات گیاه و جانور است کم اهمیت تر انگاشته شود .
دنیا و ایران به حوزه های زیستی - اقلیمی تقسیم می گردند و برای هر حوزه نمایشگاهی از مسائل همسازی تشکیل می گردد .

تجربه

در ابتدای ورود به پردیسان فیلمی نشان داده می شود که بیننده را باد رونمایی بنیادی پردیسان آشنا می کند - همسازی را در گیاه و جانور و انسان (همسازی فرهنگی) نشان می دهد :
به فضا
انتخاب از آن شماست : به محیط زیست ایران
با مونوریل به تمامی پردیسان
بازدید کننده سه مسیر را می پیماید :

مسیر ۱- از میدان - عبور از دو آبشار بزرگ - از زیر دریاچه ای که مظهر خلیج فارس است - از یک آکواریوم خطی - از یک مخزن عظیم آکواریومی که نمونه های همسازی با محیط نظیر رنگ پذیری حفاظی - حرکت گروهی - تعاون و تغذیه طبقاتی ماهیان را نشان می دهد و بالاخره جانوران دو زیست همراه خزندگان - سپس کهن ترین گیاهان جمعا " ۲۵۰۰۰۰۰۰ سال و سپس

دهانه مرداب - یک شهر ساحلی خلیج فارس - دهکده ماهیگیری قایق ها - روشهای صید ماهی و معماری های سنتی را می بینید و سپس به بازار سنتی می رسد و بعد از آن نمایشگاه کویری کاروانسرا - نمونه ای از باغ ایرانی و یک شهر فلاتی و بعد به سوی شمال .
بازار بازگو کننده همه سنت های قدیمی می باشد که کانونهای

اصلی فرهنگ ایران هستند - صنایع و فنون و هنرهای دستی، جواهر سازی - فلزکاری - قالیبافی - گوش سپردن به آلات موسیقی و سپس مسیر ادامه می یابد - چشم اندازی از گور خرها - یوزپلنگان و پرندگان کویری ، جنگل کهن سال خزر - جنگلهای زاگرس - بیشه های بلوط و پسته - دشت های سنگلاخی یزد - خارزارهای سبز و رنگ یاخته - بیابان شوره زار .

مسیر ۲- پس از ترک بازار ممکن است مسیر ۲ را برگزیند و به خارج از ایران برود . " گذرنامه ویژه ای " شامل نقشه و راهنما و غیره می گیرد . جنگل غنی آسیای شمالی منچوری همراه با اسطوره های فرهنگی شرق - روش های کشاورزی سازگار با محیط - شعر - موسیقی - نقاشی و معماری و اقتصاد با رسالت حرمت به طبیعت - باغ ژاپنی .

جاده ابریشم - که چین را با مدیترانه پیوند می دهد - مهاجرت جانوران و گیاهان - جنگلهای بلوط اروپا جنگلهای امریکا .

سیاحتی دیگر بازدید جانوران بزرگ جهان به استثنای وال ، فیل و خوک دریائی - گذر از علفزار - مرغزاران - گاو کوهاندار تبتی ، گوزن شمالی ، گاو میش ، لاما ، کانگورو ، زرافه اسب آبی ، کرگدن ، و شکار گرانشان و گربه های وحشی . خلیج خواران اهلی و تولد کشاورزی .

انواع حرکت در جانوران

انزوا، پدیده انزوا جانوران استرالیا که پستانداران آن بر خلاف پستانداران دیگر نقاط جهان - تخمگذار و کیسه دار هستند - پویایی جمعیت ها - ژنتیک - ارتباط بین موجودات - آوای وحش - ترشح مواد شیمیایی از

ریشه و برگ گیاهان ، اندام های ارتباطی آدمیان - گوش دادن - پیدایش زبان و حرف زدن .

دربنای ورودی - تکامل موجودات - قانون آنتروپی - تجلی جهان هستی - جهان ماده - ایجاد کهکشان - پیدایش کلروپلاست - فوتوسنتز - حرکت قائم - دید دو چشمی - قرار گرفتن شست در برابر انگشتان دیگر - تطور فرهنگی - شکار و آذوقه ، باغداری ، کشاورزی ، حکومت های شهری و ملی .

از پدیده مناسبت Relevance می توان برای نمایش کاربرد پردیسان در حل معضلات ایران بهره گرفت .
همسازی اعضاء با ناهنجاری های ویژه - با گرما و سرما - زیادی و کمی رطوبت - به راهبردهای بسیاری فرصت خودنمایی می دهد .

مفهوم و طرح

جامع است - ایرانی است با جهان بینی ایرانی - جغرافی دان با فیزیوگرافی و بومشناسی با مناطق زیستی - اقلیمی جهان را رده بندی می کنند . در اینجا با کمک نژاد شناسی ، جمعا " ۲۱ منطقه در ایران شناخته شده است .

ایران مرکزیت دارد پس آسیا و اروپا در مشرق و غربش باید ساخته شود .

در جهان جمعا " ۸ منطقه به نام حوزه زیستی و اقلیمی نشان داده می شود .

حوزه برفگیر - جنگل انبوه موسمی - جنگل کاج ، علفزار - تپهزار - بیابان - مرغزار - جنگل استوایی .

دورنگری و دورنمایی طراحان

پردیسان ، بر جامعیت جهان استوار است ، معهدا باید

محیط‌های زیستی و ویژگی‌های را در آن بازسازی کرد .
ملاک عمل : شباهت محیط‌های برگزیده بایک محیط زیست
ایران مثل توندرا (قله‌های برفگیر) تا جنگل‌های موسمی شمال
تا بیشه‌های بلوط زاگرس تا درختزاران پسته و بادام و سروکوهی
و تابیبان‌های خارزار مکران .

پس از آن گفتیم نمونه محیط‌های زیستی خارج از ایران که
نمایشگر همسازیه‌های چشمگیر هستند نیز باید در پردیسان بیاید ،
جنگل‌های بارانی ، محیط برفگیر قطب جنگل‌های بارانی حاره .

چند نوع همسازی را نمایش می‌دهیم :

۱ - دورنمای کلی همسازی رستنی‌ها و جانوران دیوید گوردارد
David Goddard

۲ - دورنمای کلی همسازی فیزیولوژی سولومون کنز
Solomonkatz

۳ - تطور فرهنگی برایان اسپونر
Brayan Spooner

۴ - تطور معرفت‌شناسی ر . ب . فولر
R. Bukminister Fuller

۵ - جهان بینی ایرانی سید حسین نصر

گزینش نهایی بسیار پیچیده لکن حساب شده بود . سطح
مورد نیاز هریک تعیین شده . در هر محیط زیستی ایران و جهان -
محیطی حقیقی - شکل زمین ، رستنی‌ها ، جانوران مظاهر فرهنگی
پدید می‌آید تا مداومت اعمال حیاتی رامهیا سازد و منظری باور
کردنی را نیز ارائه دهد .

زیباترین قسمت نظام مونوریل است که در محل عبور از
قاره‌ای به قاره دیگر از تونل و برفراز قاره‌ها از بالا می‌گذرد .
- نمونه بازسازی خلیج فارس - ده ماهگیری ایرانی (همسازی)

- نمونه زندگی چادرنشینی - شبانی (کرد ، لر ، بختیاری
قشقایی ، ایلات خمسه یا سیاه چادرهاشان - دارای
صنعت قالبی بافی) .

- نمونه شیگاه‌های بیشه‌زار زاگرس که گندم از آنجا برخاست
خاستگاه اهلی کردن جانوران (در اینجا الحاق زاگرس
- البرز نموده می‌شود) .

جاده ابریشم به جانب افغانستان و هند . در راه دیگر : ..
به سوی جنوب :

در جنوب نمایشگاه ساسانیان تا دورانی که آبیاری تا
پیچیده‌ترین حدش توسعه یافت . پس از این بازدیدها ، بازدید
کننده خود یافته‌تر باز می‌گردد .

پیام اصلی کانون پردیسان " تطور تقارن " است که برابری

های بوم‌شناسانه Ecological equivalent را سبب می‌شود .

مثلا " همسازی با علفزار ، راهبردهای مشابه زیادی را سبب

می‌شود که مهمترین آن تحمیل کمال یافتگی شکمبه (علوفه‌دان)

جانوران علفخوار است . سرعت حرکت راهبرد دیگری است ،

علفزارها فاقد حفاظ و حمایت هستند پس حرکت سریع پاسخی

است به شکارگران . پرش و خیزهای نامنظم راهبرد دیگری است .

پاهای Z شکل خرگوش صحرائی و پرش پا بلند نمونه‌هایی از

همسانی‌های بومی‌شناسانه است . سگهای مرغزاری امریکای شمالی و

بوش خرما کوهی روسیه برای فرار از دست شکارگران و ایجاد

مأوای مرطوب و با هوای مساعد نقب می‌زنند .

بررسی اثر انزوگزینی بر اجتماع رستنی‌ها و جانوران یک

منطقه جالب است . انواع منزوی برای پیر کردن خلایی که معمولا "

بکارشان نمی‌آید خود را همساز می‌کنند .

در استرالیا اکالیپتوس و کیسه‌داران با محیط‌های زیستی

متنوع همسازی‌های زیادی حاصل کرده‌اند . چرا که جانوران پیش

از پستانداران کهن ، خلاءهایی را پیر می‌کنند که در جاهای دیگر

توسط پستانداران به کار می‌رفت .

اگر یک حوزه زیستی - اقلیمی منفرد برای مطالعه راه‌نمای همسازی مشابه و متغیر خواسته شود ، باید به بیابان‌رو کرد (سه نوع بیابان سونورای امریکای شمالی ، فلاتی ایران ، شنزار بزرگ استرالیا) . هر سه بیابان در خصوصیات خشکی ، تغییر شدید درجه حرارت در روز و در فصول و تابش شدید آفتاب مشابهت دارند .

موجودات زنده باتدارک امکانات ویژه می‌توانند با شرایط نامساعد محیط مقابله کنند یا از آنها دوری می‌گزینند مثلا "جانوران و برخی آدمها در فصل گرم خشک به محیط زیستی مساعدتر می‌روند ، گیاهان به صورت دانه در می‌آیند (زیرامی‌توانند در فصل گرم بیابان‌ترک‌وبه جای دیگر مهاجرت کنند) . موجودات دیگری زیرکانه آب در خود ذخیره می‌کنند و برجای می‌مانند . گیاهان گوشتدار پیر آب (یا کاکتوس‌ها) و جالبترین آنها Saguaro آسمان‌خراش بیابان یا انجیر هندی‌خاردار Prickly و غیره هستند . گیاهان غده‌دار و یکساله‌ها نیز هستند . گوسفند وحشی بیابان (Bighorn) موش کانگورو ، خرگوش امریکائی و مارها و مارمولک‌ها هستند . انسانهای (سرخ پوست پاپاگو) بیابان سونورا شکار گر - گردآورنده و باغدار هستند و زمینهای زیر کشت را آبیاری می‌کنند .

گیاه ساگواروتا ۵۰ پا رشد می‌کند و وزنش به ۴ تن می‌رسد که ۸۰ درصد آنرا آب تشکیل می‌دهد . عمر تا ۲۰۰ سال . ریشه‌های سطح تا صد پا می‌گسترند . پس از یک رگبار صدها گالن آب جذب و ذخیره می‌کند . برای پاپاگرها این گیاه منبع آب است . میوه‌اش خوراکی است . از آن الکل تولید می‌کنند از دانه‌هایش کره می‌گیرند . از تنه‌های غول‌آسایش برای کلاف‌خانه‌ها استفاده می‌کنند . شاخه‌های کوچک‌ترش را می‌سوزانند .

گیاه مسکیت دارای ریشه عمیق است و تا ژرفای سی و پنج

متری عمق خاک دیده شده است .

در ایران گیاه درمنه از این نظر حائز اهمیت فراوان است ، علاوه بر این گیاهان یکساله کوتاه عمر و گیاهان پیازدار که عمر درازی دارند نماینده همسازی نزدیک پوشش گیاهی این سرزمین با اقلیم خشک است ، زیرا چنین گیاهانی بابتی نظمی بارندگی‌ها کاملا " همساز می‌باشد .

گوسفند ، شتر جماز ، موش پابلند ، گورخر و خزندگان مختلف همگی مخلوقات بیابانند . شتر و گوسفند دنبه دار غذا و رطوبت ذخیره می‌کنند . موش پا بلند نقب می‌زند و روی سوراخ‌ها سرپوش می‌گذارد و رطوبت در خود ذخیره می‌کند و با تغلیظ پیشاب و مدفوع خشک از میزان تبخیر می‌کاهد . هوای بیرون 66°C و هوای نقب 16°C است .

ایرانی همسازی با محیط بیابان را از رنگینی پوست ، تهیه پوشاک سنتی ، ساختن کاروانسرا و آب انبار و زبرزمین‌ها شروع کرده‌وتا بدعت قنات که آبیاری را میسر ساخته پیش برده‌است . تمایز بیابان شنزار بزرگ استرالیا وجود کیسه‌داران مثل کانگورو ، موش کیسه‌دار و بسیاری مارها و عنکبوت‌های سمی است . کیسه‌داران از نظر ژنتیکی با بیابان همساز نیستند لکن کیسه‌داران استرالیا از لحاظ جمع‌آوری چربی و رطوبت مثل شتر و گوسفند ایرانی هستند . در امریکا کاکتوس و در آسیا فرسیون جایی دارند و در استرالیا اکالیپتوس و افاقیا همان بستر را اشغال می‌کنند . گیاهان یکساله آن زیاد است .

تراکم گیاهی کمتر از سونوران و فلاتی است . بومی‌های بیندیبو Bindibu دارای قابلیت تکامل یافته حس آبیایی ، حرکت با باران ، حفاظه سپاری ماهرانه حوضچه‌های آب ، رنگینی پوست ، چادر نشینی مبتنی بر شکار و گردآوری می‌باشند .

در همه بیابان‌ها قنات ، چادر نشینی ، مهاجرت و ذخیره غذا در انبار ، زمستان‌خوابی ، نقب‌زنی ، تغذیه از موجودات

دارای ذخیره آب ، فعالیت شبانه ، یادآوری مجدد گیاه با هر باران دیده می شود ، لکن تکنولوژی نیز خود یکی از وسائل همسازی آینده است .

لکن عرفان و دین نیز همسازی هستند . تصادفی نیست که سه دین بزرگ از بیابان برخاسته اند .

برنامه

تعداد بازدید کننده روزهای جمعه ۷۰۰۰۰ نفر سالی ۴۰۰۰۰۰۰ نفر سالیانه ۳۰۰۰۰۰۰ فوت مکعب آب لازم دارد که بیش از ۲۰۰۰۰۰۰ فوت مکعب آن با استفاده از منابع آب شهری و تصفیه مجدد آبهای آلوده پارک تامین می شود .

۳۲۰۰ محل پارک اتومبیل

نمونه های ۳۶ محیط جهانی عرضه می شود .

روزانه ۳ تن کود بدست می آید .

رفتار جانوران و نیازهای روزانه ، فصلی و محیطی آنها ، ایجاد ۶ نوع فضای اصلی سرگشوده و سرپوشیده را ایجاد می کند .

هفت راهبرد اصلی همسازی فرهنگی شامل :

شکار و گردآوری خوراک

باغداری

شبانای چادرنشینی

زراعت شخمی

زراعت متمرکز (شاید زراعت " پرکار " باشد) .

شهرنشینی ، سوداگری

صنعت (عمر ۲ قرنی دارد)

درس های زیادی به بینندگان می دهند .

برنامه های فرهنگی معرف نمونه هایی از هفت راهبرد اصلی همساز فرهنگی است از این قرار

(۱) شکار و گردآوری خوراک ، (۲) باغداری ، (۳) شبانی چادرنشینی ، (۴) زراعت شخمی ، (۵) زراعت متمرکز و همچنین شهرنشینی ، (۶) سوداگری ، (۷) صنعت .

این راهبردهای همسازی هم می شود از دیدگاه تاریخی نگریسته شود ، زیرا که بشر روزگاری شکارچی ، گردآورنده ، ، ، بوده است و از عمر راهبرد صنعتی بیش از دو قرن نمی گذرد و هم می تواند به عنوان کاربرد نیرو و سرمایه و دستبرد در محیط زیست ملاحظه شود .

در حالی که انسان شکارچی - گردآورنده هیچگونه دستکاری در زمین نمی کند و نمی کرد ، دانش و پدیده های صنعتی بشر قرن بیستم را تبدیل به قدرتی کرده است که قادر است در ماهیت زمین دست برد ، این قدرت بزرگترین راهبرد همسازی بشر ، محیط و در عین حال بزرگترین تهدید آینده اوست .

سفر با مونوریل به دور دنیا پرديسان بسیار جالب است - جالب ترین سفر با سرعت ۱۵ مایل در ساعت بر فراز جنگلها و جانوران شاید خانواده ۶ والها نمونه با هوشترین جانوران زمین باشند . نباید از قفس و نرده که در حیوان تشدید کننده حس تفوق بشری است استفاده کرد بلکه بجای آن از نرده های فرونشسته Ha-ha قرن ۱۸ پارکهای انگلیس و خندق های Hagenbeck که پیشتر از آنها باغ وحش هامبورگ و نیز از دانش روانشناسی جانوران استفاده کرد .

سنگلاخ فعلی باید به محیط های زیست طبیعی بدل شود . برای این کار کنترل میزان آب مهم است . از سایه باید استفاده کرد و از شیب ، فیزیوگرافی منطقه را باید عوض کرد و کوه و تپه و دشت و بوجود آورد . خاکبرداری زیاد لازم است . دو سد برای ایجاد خلیج فارس و بحر خزر باید ساخت .

ایجاد جنگل دراز مدت‌ترین فرآیند است - از زود رشدها شروع می‌کنیم و رستنی‌های اصلی در غایت امر جای‌گرین آنها می‌شوند. عنصرهای جنگل حاره بارانی درون ساختمانها شدیداً نشوونما می‌کنند. نمایشگاههای جانوران را باید سریعاً ساخت. سه نظام مونوریل وجود دارد که هم مرتبطند و هم مستقل عمل می‌کنند. نظام مرکزی برای نمایشگاهها، شبکه دوم به موازات مسیر شمال غرب و جنوب شبکه اول است. شبکه سوم در امتداد مسیر شمال، شرق و جنوب است.

نظام آبرسانی از شمال از دریای خزر شروع می‌شود و آب در مسیرهای شرقی - غربی و شمالی - جنوبی جاری می‌شود. آبی که از خلیج فارس سرریز می‌شود به محل تصفیه فاضلاب به قسمت جنوب شرقی پارک می‌رسد و پس از تصفیه برای آبیاری یا پرکردن دریاچه‌ها بکار می‌رود. فضای بزرگی به پارکینگ اختصاص دارد و در روزهای غیر تعطیل فضای پارکینگ برای پیک‌نیک بکار می‌رود زیرا که تفریح خاص ایرانی است.

مفاهیم معماری پردیسان مطلقاً ایرانی است، لکن چون اجزای تشکیل دهنده نیازمند سبکهای نظام‌دهی متفاوتند، هر جزء به عنوان الگوئی طراحی می‌شود تا نظم و شکل هندسی خاصی دارا باشد و در عین حال بایک مجموعه کلی فراگیر همساز باشند. این اثر متقابل بین "وحدت در گونه‌گونی" و "گونه‌گونی در وحدت" ضمن آنکه درک هستی شکلی را در پس گونه‌گونی است میسر می‌سازد، به طرح امکان می‌دهد گونه‌گونی را بیان کند و رابطه متقابل اجزاء را نشان دهد. در این نظام حرکت، سنت اصلی ایرانی آنست که فضا، نه پیکره، باید عامل پیدایش فرم باشد. بازارستون فقرات است و فضاهای گرهی که عنوان "چهار سوق" دارد. درون نظام تداوم مثبت فضا، بازار، نظم موزونی از اشکال سنتی مانند تخت، باغ، حیاط، باب ایوان و چهار

سوق دیده می‌شود. هریک از اشکال ارزش خاصی دارد. تخت مکان رفیع دنیوی را می‌نماید، حیاط و باغ نشانگر "حس مکان" هستند که در فضائی مشخص نمونه کوچکی از جهان هستی را در بر می‌گیرند. باغ فضائی است که به خارج از کانونش به دنیای بیرون یا "مرئی" می‌نگرد. حیاط فضائی است که رو به کانونش، به دنیای درون یا "نهان" دارد. باب نشانگر حرکت از میان فضا همراه با گذشت زمان است. ایوان را می‌توان گذرگاه میان باغ، به مثابه روح، و اتاق را به مثابه بدن، انگاشت که یا ستوندار است یا به شکل گنبدی بر فراز چهار قوس قرار دارد و جمعا "نمایانگر پدیده آفرینش" است. حجم تحتانی مکعب شکل آن نشانگر اساسی ترین و پایدارترین جنبه‌های زندگی دنیوی است، در حالی که گنبد گوی مانند فراز آن (آسمانه) روح متحرک را می‌ماند و ایندو با هم زندگی دنیوی و زندگی روحانی را پیوند می‌دهند.

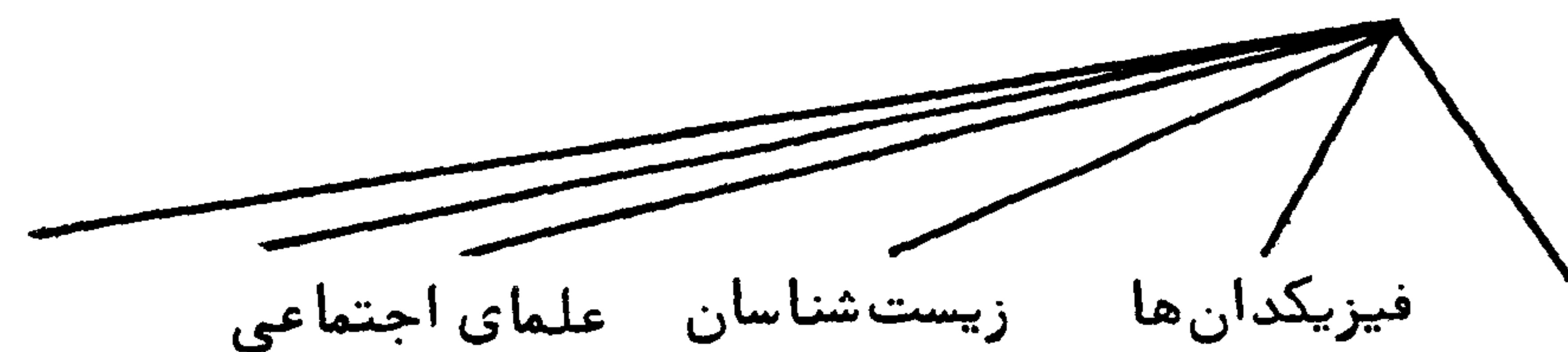
اتاق نما و فضای وابسته‌ای است که روی فضای اصلی اتاق قرار دارد.

کف معرف کره زمین است.

در و پنجره‌ها هویت ویژه اطاق را مشخص می‌کنند. شیوه‌نظم دهی فضا و اشکال معماری سنتی بخوبی با ضروریات معماری پردیسان همساز هستند. فقط می‌بایست نظام ساختی - ویژه‌ای برای تبدیل آنها به موازین کمی فراهم آورد.

شاید مهمترین مساله مربوط به تحقیق طرح پردیسان شکل نیروی انسانی لازم در عمل است. مفهوم طرح اکولوژیک است، لکن علم خود هنوز سرسختانه تحلیلی ورشته‌ای باقی مانده است. از دقت و جزئی‌گرایی رشته‌های علوم فراری نیست. علیرغم میل بوم‌شناسانه، باید برای هر بخشی، عوامل زیستی، فیزیکی و فرهنگی، یکنفر متصدی گماشت - چاره‌ای نیست.

یکنفر رئیس، اکولوژیست (زیر نظر وی ۶ نفر فعالیت می کنند)



باید کارآموزی جزئی از کارهای اصلی باشد .
هزینه های لازم کاملاً " پیش بینی شده است (براساس تورم
هزینه های ساختمانی دو سال گذشته) لکن هنوز زمان برای بر-
آورد هزینه های مبلمان و تجهیزات زود است .
چالش بیشتر بر اصل مناسبت قرار دارد ، یعنی کلیه موزه ها ،
هر باربومها ، کیهان نماها و را به شکل هسته ای در یکجا
گرد آورد . پردیسان یک نهاد نو ایرانی نیست - جهانی است .
چالش طرح بهنگام بوده است - از حمایت شاهنشاه و اصالت
فکری پروراننده مفهوم طرح پردیسان برخوردار بوده است . همه
کسانی که در طرح همکاری کردند خود را وقف اندیشه ، مقاصد
و مواعید درخشان پردیسان کردند .

پردیسان یک طرح نبود ، یک انگیزه بوده و هست
باغ ایرانی ، یک نهاد قوی ایرانی است ، مظهری است از
قنات که بیابان را مسکون می کند - بیابان را شکوفان می کند .
پردیسان باغی است که نه تنها بیابان را بلکه همه حوزه های
زیستی - اقلیمی آنرا می شکوفاند و به نقطه اوج می رساند .